

«KazakhExport» ЭСК» АҚ
Директорлар кеңесінің
«10» шілде 2020 ж.№6 хаттамасына
№ 12 қосымша

«KazakhExport» ЭСК» АҚ
Директорлар кеңесінің шешімімен
бекітілді
«10» шілде 2020 ж.№6 хаттама

**«KazakhExport» экспорттық сақтандыру компаниясы» акционерлік
қоғамының Қаржы лизингін ерікті сақтандыру қағидалары**

Нұр-Сұлтан қ., 2020 жыл
ІНҚ БОЙЫНША ТҮЙІНДЕМЕ

ІНҚ атауы	«KazakhExport» экспорттық сақтандыру компаниясы» акционерлік қоғамының Қаржы лизингін ерікті сақтандыру қағидалары
ІНҚ иесі	Сақтандыру департаменті
Қолжетімділік деңгейі	Жалпыға қолжетімді
Қоғамның барлық қызметкерлерін ІНҚ-мен таныстыру бойынша іс-шаралар	ІНҚ «Ішкі портал» желілік дискісіне орналастырылған күннен бастап 1 (бір) жұмыс күні ішінде электрондық пошта арқылы жіберу
«KazakhExport» ЭСК» АҚ Директорлар Кеңесінің «___»_____20___ж. № ___ шешіміне сәйкес өзгертулер мен толықтырулар әңгізеді	

Мазмұны

«KazakhExport» экспорттық сақтандыру компаниясы» акционерлік қоғамының Қаржы лизингін ерікті сақтандыру қағидалары.....	1
Мазмұны.....	3
1-тарау. Жалпы ережелер	4
2-тарау. Сақтандыру объектісі.....	6
3-тарау. Сақтандыру жағдайлары	6
4-тарау. Сақтандыру оқиғаларынан болдырмау және сақтандыруды шектеу	7
5-тарау. Сақтандыру шартын жасасу тәртібі.....	7
6-тарау. Сақтандыру шартының қолданылу мерзімі мен орны.....	8
7-тарау. Сақтандыру сомасын айқындау тәртібі.....	8
8-тарау. Сақтандыру сыйлықақысы	8
9-тарау. Тараптардың құқықтары мен міндеттері.....	9
10-тарау. Мониторинг.....	12
11-тарау. Сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде сақтандыру тәуекелінің ұлғаю салдары	12
12-тарау. Сақтандыру жағдайы басталған кездегі Сақтанушының іс-әрекеті	13
13-тарау. Сақтандыру жағдайының басталғанын және залал мөлшерін растайтын құжаттардың тізбесі.....	13
14-тарау. Сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру тәртібі мен талаптары	14
15-тарау. Сақтандыру төлемі немесе сақтандыру төлемінен бас тарту туралы шешім.....	15
16-тарау. Сақтандыру шартын тоқтату талаптары	15
17-тарау. Суброгация	16
18-тарау. Қосымша шарттар.....	17
19-тарау. Дауларды шешу тәртібі.....	17

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Осы «KazakhExport» экспорттық сақтандыру компаниясы» акционерлік қоғамының Қаржы лизингін ерікті сақтандыру қағидалары (бұдан әрі мәтін бойынша - Қағида) Қазақстан Республикасының Азаматтық Кодексіне, «Сақтандыру қызметі туралы» Қазақстан Республикасының Заңына, «Қаржы лизингі туралы» Қазақстан Республикасының Заңына, «KazakhExport» экспорттық сақтандыру компаниясы» АҚ Жарғысына, «KazakhExport» экспорттық сақтандыру компаниясы» АҚ ішкі нормативтік құжаттарына, Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілеріне сәйкес әзірленді. Қағида оларға қатысты қолдау Сақтандырушының Жарғысына сай Сақтандырушының мақсаттары мен міндеттеріне сәйкес жүзеге асырылатын жобалар бойынша қаржы лизингін ерікті сақтандыру шарттарын жасасу тәртібін айқындайды.

2. Қағидаларда пайдаланылатын негізгі анықтамалар мен терминдер:

1) **Банкроттық**-сот шешімімен заңды күшіне енген деп танылған Лизинг алушының оны таратуға негіз болып табылатын дәрменсіздігі;

2) **Шартсыз франшиза** - Сақтандыру шартында белгіленген, Сақтандыру төлемінен шегерілетін сома. Шартсыз франшиза Сақтандыру сомасына пайызбен не абсолюттік мөлшерде белгіленеді;

3) **Сақтандыру шарты**-оған сәйкес, Сақтанушы Сақтандыру сыйлықақысын төлеуге міндеттенеді, ал Сақтандырушы Сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтанушыға Сақтандыру шартында белгіленген Сақтандыру сомасы шегінде Сақтандыру төлемін жүзеге асыруға міндеттенетін Қаржылық лизингті ерікті Сақтандыру шарты;

4) **Қаржы лизингі шарты**- оған сәйкес лизинг беруші лизинг алушы көрсеткен мүлікті сатушыдан меншікке сатып алуға және лизинг алушыға осы мүлікті белгілі бір ақыға кәсіпкерлік мақсаттар үшін уақытша иеленуге және пайдалануға беруге міндеттенетін лизинг беруші мен лизинг алушы арасындағы шарт;

5) **Шетелдік контрагент** - сатып алушы, тапсырыс беруші ретінде әрекет ететін және экспорттаушымен экспорттық келісімшарт жасасқан шет мемлекеттің заңды немесе жеке тұлғасы;

6) **Лизинг беруші**-лизинг алушы көрсеткен мүлікті сатушыдан меншікке сатып алуға және лизинг алушыға осы мүлікті қаржылық лизинг шартына сәйкес белгілі бір ақыға кәсіпкерлік мақсаттар үшін уақытша иеленуге және пайдалануға беруге міндеттенетін заңды тұлға;

7) **Лизинг алушы**- Қаржы лизингінің мүлікті лизинг берушіден иеленуге және пайдалануға алушы

- лизинг мәнін экспорттық өнім өндіру мақсатында сатып алатын экспорттаушы ;
- лизинг заты ретінде қазақстандық өндіріс тауарын сатып алатын шетелдік контрагент болып табылатын қатысушысы.

8) **Лизингтік төлемдер**- қаржы лизингі шартын жасасу кезіндегі баға бойынша лизинг нысанасы құнының барлық немесе елеулі бөлігін өтеу ескеріле отырып есептелуге тиіс және қаржы лизингі шартының қолданылу мерзімі ішінде жүзеге асырылатын, оның қолданылуының барлық мерзімі ішінде қаржы лизингі шарты бойынша төлемдердің жалпы сомасын білдіретін мыналарды қамтитын мерзімдік төлемдер:

- лизинг берушіге лизинг нысанасын сатып алуға жұмсалған шығындарды және лизинг нысанасын сатып алуға, жеткізуге және оны қаржы лизингі шартына сәйкес мақсаты бойынша пайдалану үшін жұмыс жағдайына келтіруге тікелей байланысты кез келген басқа шығыстарды өтеу;

- қаржы лизингі шартында көзделген лизинг бойынша сыйақы;

9) **Міндеттемелерді тиісінше орындау**-міндеттемені тиісті субъектілер, тиісті зат, тиісті жерде, тиісті тәсілмен және тиісті мерзімде орындауы тиіс дегенді білдіреді. Өзге жағдайларда міндеттемелерді орындамау (тиісінше орындамау) туындайды;

10) **Төлем қабілетсіздігі**-Лизинг алушының ақшалай міндеттемелерді және ақшалай сипаттағы өзге де талаптарды орындауға қабілетсіздігі;

11) **Негізгі борыш**-лизинг берушінің лизинг нысанасын сатып алуға жұмсаған шығындарының және лизинг нысанасын сатып алуға, жеткізуге және оны қаржы лизингі шартына сәйкес мақсаты бойынша пайдалану үшін жұмыс жағдайына келтіруге тікелей байланысты кез келген басқа да шығыстардың нақты сомасы. Негізгі борышқа қаржы лизингі шартында көзделген лизинг бойынша есептелген және мерзімі өткен сыйақы сомасы енгізілмейді;

12) **Күту кезеңі**-Сақтандыру шартында белгіленген уақыт кезеңі, ол өткеннен кейін Сақтандыру жағдайы басталған болып есептеледі. Күту кезеңі Сақтандырушы Сақтанушыдан сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабарлама алғаннан кейін келесі күні басталады;

13) **Сақтандырушы**-сақтандыруды жүзеге асыратын, яғни сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтанушыға сақтандыру шартында белгіленген сақтандыру сомасы шегінде сақтандыру төлемін жүргізуге міндетті «KazakhExport» экспорттық сақтандыру компаниясы» акционерлік қоғамы;

14) **Сақтанушы**-Сақтандырушымен Сақтандыру шартын жасасқан Лизинг беруші. Сақтандыру шарты бойынша Сақтанушы бір мезгілде сақтандырылған және пайда алушы болып табылады;

15) **Сақтандыру төлемі**-сақтандырушының сақтанушыға сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандыру сомасы шегінде төлейтін, қазақстандық теңгемен көрсетілген ақша сомасы;

16) **Сақтандыру сыйлықақысы**-сақтанушы сақтандырушыға сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтанушыға сақтандыру шартында белгіленген мөлшерде сақтандыру төлемін жүргізуге міндеттемелер қабылдағаны үшін төлеуге міндетті, қазақстандық теңгемен көрсетілген ақша сомасы;

17) **Сақтандыру сомасы**-Сақтандыру объектісі сақтандырылған және Сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтандырушы жауапкершілігінің шекті көлемін білдіретін ақша сомасы. Сақтандыру сомасы валютасының түрі Сақтандыру шартында айқындалады;

18) **Сақтандыру тәуекелі**-сақтандыру шарты жасалатын жағдай басталған жағдайда сақтанушы үшін шығынға әкеп соғатын болжамды оқиға (сақтандыру жағдайы);

19) **Сақтандыру оқиғасы** - басталған кезде Сақтандыру шарты Сақтандыру төлемін жүзеге асыруды көздейтін оқиға;

20) **Сақтандыру мүддесі**-бұл Сақтанушының тәуекелдердің алдын алудағы және Сақтандыру жағдайының басталуына жол бермеудегі мүлктік мүдделері;

21) **Залал**-Лизинг алушының қаржы лизингі шарты бойынша өз міндеттемелерін орындамауы себебінен туындайтын Сақтанушының залалы. Залал анықтамасына Лизинг алушының Сақтанушың алдындағы мынадай: өсімпұлдарды; есептелген және мерзімі өткен сыйақыларды, комиссияларды және негізгі борыш сомасын төлеу болып табылмайтын ақшалай төлем сипатына ие өзге де ұқсас төлемдерді; моральдық залалды; қаржы лизингі шарты бойынша қандай да бір берешекті өндіріп алу үшін айналымға байланысты сот шығындарын; сондай-ақ басқаның ақшасын заңсыз пайдаланудан келтірілген залалдарды өтеу (төлеу) бойынша берешегінің пайда болуы кірмейді; Осы Қағидалардың шеңберінде Залал деп Қаржы лизингі шарты бойынша негізгі борыш сомасын ғана түсіну керек;

22) **Қаржы лизингі**-лизинг беруші сатушыдан меншікке сатып алынған және лизинг шартымен негізделген лизинг нысанасын лизинг алушыға белгілі бір ақыға және белгілі бір шарттармен кәсіпкерлік мақсаттар үшін кемінде үш жыл мерзімге уақытша иеленуге және пайдалануға беруге міндеттенетін инвестициялық қызмет түрі. Бұл ретте лизинг шарты бойынша лизинг нысанасын беру мынадай талаптардың біреуіне немесе бірнешеуіне жауап беруі тиіс:

– лизинг нысанасын лизинг алушының меншігіне беру және (немесе) лизинг алушыға тіркелген баға бойынша лизинг нысанасын сатып алуға құқық беру лизинг шартында айқындалған;

– лизинг мерзімі лизинг затының пайдалы қызмет ету мерзімінің 75 пайызынан асады;

– лизингтің барлық мерзімі үшін лизингтік төлемдердің ағымдағы (дисконтталған) құны берілетін лизинг заты құнының 90 пайызынан асады;

23) **Экспорттаушы**-қазақстандық тауарларды, жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді экспорттайтын заңды тұлға немесе жеке кәсіпкер;

24) **Экспорттық келісімшарт** - экспорттаушы мен шетелдік контрагент арасындағы қазақстандық тауарлардың, жұмыстардың, қызмет көрсетулердің экспортына арналған жазбаша келісім.

Жоғарыда көрсетілген ұғымдар, егер Қағидаларда өзгесі көзделмесе, Қағиданың мәтіні бойынша жалғыз немесе көпше түрде, бас немесе кіші әріппен пайдалануға қарамастан, осы тармақта айқындалған мағынада түсініледі.

2-тарау. Сақтандыру объектісі

3. Сақтандыру объектісі қаржы лизингі шарты бойынша лизингтік төлемдер кестесіне сәйкес негізгі борышты қайтару бойынша міндеттемелерді бұзу нәтижесінде Лизинг алушының залалды өтеу міндетіне байланысты сақтанушының мүлдіктік мүдделері болып табылады. Сақтандыру объектілері қаржы лизингі шартында келісілген мерзімде және сомада мерзімі өткен негізгі борышты төлеу жөніндегі Қазақстан Республикасының заңнамасына негізделген және қайшы келмейтін талаптар ғана бола алады.

4. Сақтанушы лизинг нысанасының меншік иесі болуға тиіс.

5. Ғимараттар, құрылыстар, машиналар, жабдықтар, мүкәммал, көлік құралдары, жер учаскелері және кез келген басқа да тұтынылмайтын заттар лизинг мәні бола алады.

3-тарау. Сақтандыру жағдайлары

6. Осы Қағидаларға сәйкес жасалған Сақтандыру шарты бойынша Сақтандырушы мыналармен байланысты қаржы лизингі шарты бойынша лизингтік төлемдер кестесіне сәйкес лизинг алушы негізгі борышты қайтару бойынша өз міндеттемелерін орындамаған және (немесе) тиісінше орындамаған жағдайда сақтандыру қорғанысын ұсынады;

1) Лизинг алушының дәрменсіздігімен (банкроттығымен) ;

2) қаржы лизингі шартында көзделген жағдайларда лизинг алушының лизинг нысанасын қайтармауымен (мысалы, қаржы лизингі шартын мерзімінен бұрын бұзу кезінде);

3) егер кешіктіру ұзақтығы сақтандыру шартында белгіленген мерзімнен асып кетсе, кестеде көзделген мерзімде және көлемде лизингтік төлемдерді төлемеумен.

7. Сақтандыру жағдайларының тізбесіне тараптардың келісімі бойынша жоғарыда көрсетілген жағдайлардың барлығы немесе жекелеген түрлері енгізілуі мүмкін.

8. Мынадай залалдар Сақтандырушының өтеуіне жатпайды:

1) Форс-мажор мән—жайлардан туындаған залал: соғыс, азаматтық толқулар, жаппай сипаттағы тәртіпсіздіктер, мүлікке тыйым салу, тәркілеу, лизинг заттарын жою, мемлекеттік органның еркін айырбасталатын валютаға айырбастауды және/немесе төлемді аударуды сауда мен төлемдерді жүзеге асыруға, заңнаманың өзгеруіне, сондай-ақ табиғи апаттарға кедергі келтіретін өзге де мемлекеттік-саяси шаралармен жүзеге асыруды шектейтін немесе тыйым салатын күтпеген іс-әрекеті. Бұл ретте форс-мажор жағдайлардың болуын дәлелдеу мәселелері Сақтандырушыға жүктеледі;

2) Банкроттықты және лизинг нысанасын пайдалану мақсаттары мен тәртібін

айқындайтын қаржы лизингі шартының талаптарын елеулі бұзуды қоса алғанда, қаржы лизингі шарты бойынша сақтанушының немесе лизинг алушының қасақана іс-әрекеттерінен туындаған залал;

3) Сақтанушының жанама заалдары.

9. Сақтандыру жағдайы ретінде қарастырылатын оқиға төменде аталған барлық белгілерге ие болуы тиіс:

1) оқиғаның басталу ықтималдығы мен кездейсоқтығы;

2) оқиғаның нақты уақытына немесе орнына, сондай-ақ оқиғаның басталуы нәтижесіндегі залалдың мөлшеріне қатысты болжамсыздық;

3) оқиға сөзсіз және объективті түрде Сақтандыру шартының қолданылуы шегінде, бұл туралы оның тараптары немесе, кем дегенде, Сақтанушы көрінеу білген немесе алдын ала хабардар болған, болуы тиіс деген қауіптің болмауы;

4) оқиғаның басталуы Сақтанушының мүліктік мүддесі үшін теріс, тиімсіз экономикалық салдарларға ие;

5) оқиғаның басталуы Сақтанушының ерік білдіруімен және (немесе) ниетімен байланысты емес және пайда табу және (немесе) ұтысты (алыпсатарлық тәуекел) алу мақсатын көздемейді.

4-тарау. Сақтандыру оқиғаларынан болдырмау және сақтандыруды шектеу

10. Сақтандыру қорғанысымен ядролық жарылыстың, радиацияның немесе радиоактивтік зақымданудың әсері нәтижесінде туындаған шығындар өтелмейді, сондай-ақ Сақтандыру қорғанысы Сақтандыру шартын жасасу сәтіне дейін туындаған оқиғаларға қолданылмайды.

11. Сақтандырушы мыналарға жауапты болмайды:

1) Сақтандыру сомасының мөлшерінен асатын не Сақтандыру шартында көзделмеген шығындарды өтеу туралы кез келген талаптар;

2) сақтандыру шартында белгіленген сақтандыру аумағынан тыс жерде келтірілген шығындарды өтеу туралы талаптар үшін;

3) сақтандырушымен келісілген мерзім ішінде сақтанушыға жалпы қабылданған нормаларға сәйкес көрсетілген жою қажеттілігіне тәуекел дәрежесін ұлғайтатын мән-жайларды жоймау салдарынан келтірілген залалды өтеу туралы талаптар үшін;

4) сақтанушының Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасының нормалары мен талаптарын бұзуы салдарынан келтірілген залалдар үшін;

5) егер шарттық міндеттемелерді орындау мемлекеттік органдардың өкімі бойынша мүлікті алып қою, тәркілеу, реквизициялау, мемлекет иелігіне алу, тыйым салу немесе жою салдарынан мүмкін болмаса.

12. Сақтандыру шартында сақтандыру жағдайларынан өзге де ерекшеліктер, сақтандыру төлемінен босату және сақтандырудың өзге де шектеулері көзделуі мүмкін.

5-тарау. Сақтандыру шартын жасасу тәртібі

13. Сақтандыру шарты Сақтанушының жазбаша өтініші негізінде жасалады.

14. Сақтандыру шартын жасасу үшін Сақтандырушы Сақтанушыдан Сақтандыру тәуекелін сипаттайтын құжаттарды талап етуі мүмкін:

15. Сақтанушы Сақтандырушының жазбаша сұрауларына жауаптарды қоса алғанда, Сақтандыру шартын жасасу үшін ұсынылған деректердің дұрыстығы мен толықтығы үшін жауапты болады.

16. Сақтанушы мен Сақтандырушы арасындағы келісім бойынша осы Сақтандыру қағидаларының негізінде және Сақтандырушының алқалы органының шешімі бойынша

Сақтандыру қағидаларының жекелеген ережелерін өзгертуді, алып тастауды көздейтін сақтандыру шарттары, сондай-ақ Сақтандыру шартын жасасу кезінде айқындалатын қосымша талаптар жасалуы мүмкін.

17. Сақтандыру шартында Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерінде көзделген міндетті талаптар болуға тиіс.

18. Сақтандыру шартын жоғалтқан жағдайда сақтандырушы сақтанушының жазбаша өтініші негізінде сақтандыру шартының телнұсқасын береді, одан кейін жоғалған сақтандыру шарты жарамсыз деп есептеледі.

6-тарау. Сақтандыру шартының қолданылу мерзімі мен орны

19. Сақтандыру шарты сақтанушы сақтандыру сыйлықақысын төлеген күннен бастап, ал оны бөліп - бөліп төлеген кезде, егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, бірінші сақтандыру жарнасын төлеген күннен бастап күшіне енеді және тараптар үшін міндетті болады.

20. Сақтандыру шарты осы Қағидалардың 16-тарауына сәйкес өзінің қолданылуын тоқтатады.

21. Сақтандыру қорғанысының қолданылу кезеңі, егер Сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, Сақтандыру шартының қолданылу мерзіміне сәйкес келеді.

22. Сақтандыру шартының қолданылу орны (сақтандыру аумағы) Сақтандыру шартында көрсетілген аумаққа ғана қолданылады.

7-тарау. Сақтандыру сомасын айқындау тәртібі

23. Сақтандыру сомасы Қаржы лизингі шарты бойынша Негізгі борыш сомасы мөлшерінде тараптардың келісімімен белгіленеді.

8-тарау. Сақтандыру сыйлықақысы

24. Сақтандыру шарты бойынша төленуге тиіс Сақтандыру сыйлықақысының мөлшері Сақтандырушы айқындайтын Сақтандыру тарифтеріне сәйкес есептеледі.

25. Сақтандыру сыйлықақысын сақтанушы бір уақытта қолма-қол ақшасыз нысанда немесе бөліп төленуге, яғни сақтандыру жарналары арқылы төленуге тиіс.

26. Сақтандыру сыйлықақысын Сақтандыру шартында көрсетілген мерзімге дейін толық мөлшерде төлемеген жағдайда, Сақтандырушы Сақтандыру шарты бойынша Сақтандыру қорғанысының қолданылуын кезекті Сақтандыру жарнасын төлеудің мерзімі өткен күнінен кейінгі күннен бастап бір жақты тәртіппен тоқтата тұрады. Бұл ретте Сақтандырушы Сақтандыру қорғанысының қолданылуы тоқтатыла тұрған кезеңде болған Сақтандыру жағдайлары бойынша жауапты болмайды. Сақтандырушы сақтанушының ақшалай міндеттемелерін уақтылы орындамағаны үшін ҚР АҚ 353-бабына сәйкес тұрақсыздық айыбын төлеуді талап етуге құқылы.

27. Сақтандырушы сақтандыру шартының қолданылуын біржақты тәртіппен, егер сақтандыру шартының қолданылуы тоқтатыла тұрғаннан кейін 30 (отыз) күн ішінде сақтанушыдан мерзімі өткен сақтандыру жарнасын, сондай-ақ, егер осындай төлем мерзімі басталған болса, кезекті сақтандыру жарнасын төлеу түспеген жағдайда тоқтатады. Бұл жағдайда Сақтандырушы Сақтанушыны және Пайда алушыны Қағидалардың 16-тарауына сәйкес Сақтандыру шартының тоқтатылғаны туралы жазбаша хабардар етеді.

28. Сақтандыру қорғанысының қолданылуын тоқтата тұру Сақтанушыны Сақтандыру шарты бұзылған күнге дейін Сақтандыру қорғанысының қолданылу кезеңі үшін Сақтандыру

сыйлықақысын толық төлеуден босатпайды.

29. Сақтандырушы мерзімі өткен Сақтандыру жарнасын не Сақтандыру сыйлықақысын, сондай-ақ, егер осындай төлем мерзімі басталса, кезекті сақтандыру жарнасын төлегеннен кейін Сақтанушының жазбаша өтініші негізінде Сақтандыру қорғанысының қолданылуын қайта бастауға құқылы. Бұл ретте Сақтандыру шартының қолданылуы ұзартылмайды және Сақтандыру қорғанысының қолданылуы тоқтатыла тұрған кезең үшін төленген Сақтандыру сыйлықақысы (сақтандыру жарнасы) қайтарылмайды.

30. Сақтанушы Сақтандыру сыйлықақысын (не кезекті сақтандыру жарнасын) төлегенге дейін Сақтандыру жағдайы басталған кезде, егер Сақтанушы Сақтандыру сыйлықақысын уақтылы төлеу жөніндегі міндеттемені бұзса, Сақтандырушының Сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуға құқығы бар.

9-тарау. Тараптардың құқықтары мен міндеттері

31. Сақтанушының мынадай құқықтары бар:

1) Сақтандырушыдан оның төлем қабілеттілігі мен қаржылық тұрақтылығы туралы ақпаратты талап етуге;

2) Сақтандырушыдан Сақтандыру шартының талаптарына сәйкес Сақтандыру төлемін жүзеге асыруды талап етуге.

32. Сақтанушы:

1) Сақтандыру шартын жасасу кезінде Сақтандырушыға Сақтандыру тәуекелін бағалау және Сақтандырушының Сақтандыру шартын жасасу туралы шешім қабылдауы үшін өзіне белгілі барлық мән-жайлар туралы хабарлауға;

2) Сақтандыру шартында белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімде Сақтандыру сыйлықақысын төлеуге;

3) Сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде дереу, бірақ оған белгілі болған кезден бастап 3 (үш) жұмыс күнінен кешіктірмей Сақтандырушыға сақтандыру тәуекелінің жай-күйінің өзгергені туралы хабарлауға;

4) сақтандыру шарттарын орындауға;

5) Сақтандырушыны Сақтандыру шартында белгіленген мерзімде сақтандыру жағдайының белгілері бар және/немесе оның салдары сақтандыру жағдайының басталуы мүмкін оқиғаның басталғаны туралы хабардар етуге;

6) сақтандыру жағдайынан болған шығындарды азайтуға шаралар қабылдауға;

7) Сақтандырушыға Сақтандыру жағдайының себептері, барысы және салдары, келтірілген Залалдың сипаты мен мөлшері туралы айтуға мүмкіндік беретін өзінде бар барлық ақпаратты беруге міндетті.

8) Сақтандыру жағдайының басталуына жауапты тұлғаға талап ету құқығының Сақтандырушыға өтуін қамтамасыз етуге міндетті.

9) Сақтандыру шартын жасасу кезінде Сақтандырушыға хабарланған мән-жайларда өзіне белгілі болған елеулі өзгерістер туралы, егер бұл өзгерістер Сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына елеулі әсер етуі мүмкін болса, Сақтандырушыға дереу хабарлауға міндетті.

10) тәуекелдердің алдын алуға және сақтандыру жағдайының басталуына жол бермеуге мүдделі болуы тиіс.

33. Сақтандырушының мынадай құқықтары бар:

1) сақтандыру шартын жасасу кезінде тәуекелдерді бағалау үшін елеулі маңызы бар қажетті құжаттарды талап ету;

2) Сақтанушы берген ақпарат пен құжаттарды, сондай-ақ сақтанушының сақтандыру шартының талаптары мен талаптарын орындауын тексеру;

3) сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның себептері мен мән-жайларын дербес анықтау, оның ішінде құзыретті органдарға сұрау салулар жіберу;

4) сақтанушыдан сақтандыру жағдайы фактісін, оның туындау мән-жайларын анықтау үшін қажетті ақпаратты талап ету;

5) егер сақтанушы сақтандырушыға сақтандыру шартын жасасу кезінде сақтандыру тәуекелі туралы пайымдау үшін елеулі маңызы бар мән-жайлар туралы көрінеу жалған мәліметтер хабарласа немесе сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде тәуекел дәрежесіндегі елеулі өзгерістер туралы сақтандырушыны хабардар етпесе, шығындарды өтеуден бас тарту туралы шешім қабылдау;

6) осы Қағидалардың 16-тарауына сәйкес Сақтандыру шартын тоқтату;

7) тәуекел дәрежесі ұлғайған жағдайда сақтандыру шартының талаптарын өзгертуді немесе тәуекелдің ұлғаюына мөлшерлес қосымша сақтандыру сыйлықақысын төлеуді талап ету;

8) сақтандыру жағдайының барлық жағдайлары мен пайда болу себептері анықталғанға дейін төлемді кейінге қалдыру. Бұл жағдайда сақтандырушы сақтанушыны осы Қағидалардың 13-тарауында көрсетілген барлық құжаттарды алған сәттен бастап 10 (он) жұмыс күні ішінде себептерін көрсете отырып, сақтандыру төлемінің мерзімін ұзарту туралы жазбаша нысанда хабардар етуі тиіс.

34. Сақтандырушы:

1) Сақтанушыны осы Қағидалармен таныстыруға және оның талап етуі бойынша осы Қағидалардың көшірмесін ұсынуға (жіберуге);

2) оқиға Сақтандыру жағдайы деп танылған жағдайда Сақтандыру шартында белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімдерде Сақтандыру төлемін жүргізуге;

3) сақтандыру құпиясын қамтамасыз етуге;

4) Сақтанушы не оның өкілі сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті барлық құжаттарды ұсынбаған жағдайда, оны жетіспейтін құжаттар туралы күнтізбелік 30 (отыз) күн ішінде хабардар етуге міндетті.

35. Лизинг алушының мынадай құқығы бар:

1) Сақтандырушыдан Сақтандыру талаптарын, Сақтандыру шарты бойынша өзінің құқықтары мен міндеттерін түсіндіруді талап етуге;

2) Сақтандырушыға Сақтандыру тәуекелін бағалау және Сақтандырушының Сақтандыру шартын жасасу туралы шешім қабылдауы үшін өзіне белгілі барлық мән-жайлар туралы хабарлауға құқығы бар.

36. Лизинг алушы міндетті:

1) сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына елеулі әсер етуі мүмкін мән-жайларда өзіне белгілі болған елеулі өзгерістер туралы сақтандырушыға дереу хабарлауға;

2) Сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде дереу, бірақ оған белгілі болған кезден бастап 3 (үш) жұмыс күнінен кешіктірмей Сақтандырушыға сақтандыру тәуекелінің жай-күйінің өзгергені туралы хабарлауға;

3) Сақтандырушыны Сақтандыру шартында белгіленген мерзімде сақтандыру жағдайының белгілері бар және/немесе оның салдары сақтандыру жағдайының басталуы мүмкін оқиғаның басталғаны туралы хабардар етуге;

4) Сақтандыру жағдайынан болған шығынды азайтуға шаралар қабылдау;

5) Сақтандырушыға Сақтандыру жағдайының себептері, барысы және салдары, келтірілген Залалдың сипаты мен мөлшері туралы айтуға мүмкіндік беретін өзінде бар барлық ақпаратты беруге міндетті.

6) сақтандыру шартында көзделген және сақтандыру жағдайы басталған кезде өз міндеттемелерін тиісті түрде орындау;

7) Сақтандырушының бірінші талабы бойынша сақтандырушының алдындағы сақтандыру төлемі бойынша берешекті Сақтандырушының банктік шотына ақша аудару жолымен оның жазбаша хабарламасында көрсетілген мерзімде өтеуге, оның ішінде өзінің меншік құқығындағы мүлікті өз бетінше сату жолымен Сақтандырушының алдындағы берешегін Сақтандырушының алдын ала жазбаша келісімімен, Сақтанушының алдындағы

Лизинг алушының міндеттемелері бойынша қамтамасыз ету болып табылмайтын не басқа да міндеттемелер бойынша кепіл мүлкін сату кезінде Сақтанушының талаптарын қанағаттандырғаннан кейін өтеуге;

8) Сақтандырушыға өзіне ауысқан талап ету құқығын іске асыруға кедергі келтірмеуге;

9) сақтандырушыға Сақтандырушының сұрау салуы келіп түскен күннен бастап 3 (үш) жұмыс күні ішінде Лизинг алушыда Сақтандырушының алдында туындаған берешекті өтеуге қатысты барлық құжаттар мен ақпаратты беру;

10) Сақтанушының және (немесе) сақтандырушының бірінші талап етуі бойынша оның өкілдеріне лизинг нысанасының мақсатты пайдаланылуын, Оның қамтамасыз етілуін және лизинг алушының қаржы-шаруашылық қызметін оның өндірістік (сауда) объектілерін тікелей тексеру және (немесе) қаржы-шаруашылық қызметі, өнім экспортының көлемі туралы құжаттар мен ақпаратты сақтанушыға және (немесе) сақтандырушыға қажетті шарттарда (мерзімі, көлемі) беру арқылы тексеру мүмкіндігін беру;

11) дереу, бірақ кез келген жағдайда қаржы лизингі шартының талаптары бұзылған күннен кейінгі 5 (бес) жұмыс күнінен кешіктірмей сақтандырушы мен сақтанушыны қаржы лизингі шартының барлық жол берген бұзушылықтары туралы, оның ішінде қаржы лизингі шартында көзделген негізгі борыш және (немесе) сыйақы сомасын төлеу (қайтару) мерзімі өткендігі туралы жазбаша хабардар етуге;

12) Сақтанушы қаржы лизингі шарты бойынша міндеттемелерді орындау туралы талаптар қойған жағдайда, қалыптасқан жағдайда өз міндеттемелерін тиісінше орындауға барлық ақылға қонымды және қолжетімді шараларды қабылдауға;

13) сақтандырушыдан қаржы лизингі шарты бойынша міндеттемелердің орындалуы туралы, оның ішінде жасалған қаржы лизингі шарты талаптарының жол берілген бұзушылықтары туралы ақпарат беру туралы жазбаша сұрау салуды алған кезде оны алған күннен бастап 5 (бес) жұмыс күнінен кешіктірілмейтін мерзімде сақтандырушыға сұрау салуда көрсетілген ақпаратты жазбаша нысанда ұсынуға;

14) банк деректемелері және (немесе) орналасқан жері өзгерген кезде 3 (үш) жұмыс күні ішінде сақтандырушы мен сақтанушыны жазбаша хабардар етуге;

15) сақтандыру төлемін жүзеге асырғаннан кейін сақтандырушы алдындағы өзінің барлық мүлкімен (лизинг алушыға талап ету құқығы мөлшерінде), оның ішінде қаржы лизингі шарты бойынша сақтанушы алдындағы Лизинг алушының міндеттемелері бойынша қамтамасыз ету болып табылатын мүлікпен жауап беру;

16) сақтандырушыға жүзеге асырылған сақтандыру төлемінің шотына Лизинг алушының кепілге салынған мүлкін соттан тыс/сот арқылы өткізу кезінде түскен барлық ақша сомасын, бірақ сақтандыру төлемінің сомасынан аспайтын соманы аудару;

17) сақтандырушыға сақтандыру төлемі бойынша берешекті уақтылы өтемеген жағдайда сақтандыру төлемі сомасының әрбір кешіктірілген күні үшін 0,01% (нөл мақсат үшін нөл жүз бір пайыз) мөлшерінде өсімақы төлеу;

18) сақтандыру қорғанысының қолданылу мерзімі ішінде барлық ерекше шарттарды орындау (Ерекше шарттар көрсетілсін, олар болмаған жағдайда бұл шарт толтырылмайды);

19) сақтандыру шартының қолданылу мерзімі ішінде лизинг алушының уәкілетті органының дивидендтерді төлеу/таза пайданы бөлу туралы шешім қабылдауына, сақтанушының және сақтандырушының жазбаша келісімін алмай дивидендтерді нақты төлеуді/таза пайданы бөлуді жүзеге асыруына жол бермеу;

20) сақтандыру қорғанысының барлық қолданылу мерзімі ішінде қаржы лизингі шарты бойынша кепілдік қамтамасыз етуді босатпауды жүргізбеу;

21) сақтанушы мен сақтандырушының келісімінсіз мынадай іс-әрекеттер жасамау:

- несие шарттарын, қарыз шарттарын, лизинг шарттарын немесе қайтарымды негізде ақша қаражатын тартудың өзге де нысандарын, кепілгерлік, кепілдік, үшінші тұлғалар үшін кепіл шарттарын жасау;

- активтерге ауыртпалық салу;

- кез келген нысанда қайта ұйымдастыру;

- құрылтай құжаттарына өзгерістер енгізу;
- қызмет түрлерінің өзгеруі;
- дивидендтерді төлеу;
- Сақтанушының міндеттемелерін қоспағанда, қандай да бір инвестициялық жобаларға қатысу.

37. Осы тараудың тараптардың құқықтары мен міндеттерінің тізбесі толық болып табылмайды, тараптардың жекелеген міндеттері осы Қағидалардың басқа тарауларында көзделген және сақтандыру шартында кеңейтілуі мүмкін.

10-тарау. Мониторинг

38. Осы Қағидалар шеңберінде сақтандыру қорғанысы жүзеге асырылатын лизинг шартында лизинг берушінің сақтандыру шартының бүкіл қолданылу мерзімі ішінде лизинг алушының лизинг шартының талаптарын орындауын бақылауды жүзеге асыру және коммерциялық құпияны сақтау жөніндегі талаптарды сақтай отырып, лизинг алушыдан құжаттарды сұрату құқығын көздейтін талаптар болуға тиіс.

39. Сақтандыру шартында лизинг берушінің де, лизинг алушының да сақтандырушының жазбаша талабы бойынша лизинг беруші куәландырған шарттардың, төлем тапсырмаларының, мониторинг мақсатында сақтандырушы сұрататын өзге де құжаттардың көшірмелерін беру міндеттемелерін көздейтін талаптар болуға тиіс.

11-тарау. Сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде сақтандыру тәуекелінің ұлғаю салдары

40. Сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде Сақтанушы ол білген сәттен бастап5 (бес) жұмыс күнінен кешіктірмей, егер бұл өзгерістер сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әсер етуі мүмкін болса, сақтандыру шартын жасасу кезінде сақтандырушыға хабарланған мән-жайларда өзіне белгілі болған елеулі өзгерістер туралы сақтандырушыға жазбаша хабарлауға міндетті.

41. Кез келген жағдайда мынадай өзгерістер маңызды деп танылады:

- 1) лизинг шартының талаптарын өзгерту;
- 2) лизинг шарты бойынша тараптардың өзгеруі.

Сақтандыру шартында сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әсер ететін басқа да елеулі өзгерістер ескертілуі мүмкін.

42. Сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әкеп соғатын мән-жайлар туралы хабардар етілген сақтандырушы Сақтандыру шартының талаптарын өзгертуді және сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына мөлшерлес қосымша Сақтандыру сыйлықақысын төлеуді талап етуге құқылы.

43. Егер Сақтанушы Сақтандыру шартының талаптарын өзгертуге немесе Сақтандыру сыйлықақысын қосымша төлеуге қарсылық білдірсе, Сақтандырушы Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес Сақтандыру шартын бұзуды талап етуге құқылы. Бұл ретте сақтандырушы сақтанушыға сыйақының қалған сақтандыру мерзіміне барабар бөлігін іс жүргізуге арналған шығыстарды 20% шегере отырып қайтарады.

44. Сақтанушы осы Қағидалардың 40-тармағында көзделген міндеттерді орындамаған кезде сақтандырушы сақтандыру шартын бұзуды және сақтандыру шартын бұзудан келтірілген залалдарды өтеуді талап етуге немесе сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандыру төлемінің мөлшерін сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына мөлшерлес азайтуға не сақтандыру төлемінен бас тартуға құқылы.

45. Егер сақтандыру жағдайының себебі осы Қағидалардың 41-тармағында көрсетілген өзгерістер болса және Сақтанушы олар туралы сақтандырушыны осы Қағидалардың 40-

тармағында көрсетілген мерзімде хабардар етпесе, сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуға құқылы.

12-тарау. Сақтандыру жағдайы басталған кездегі Сақтанушының іс-әрекеті

46. Сақтандыру жағдайының басталғанын, сондай-ақ ол келтірген залалдарды дәлелдеу Сақтанушыға жүктеледі.

47. Сақтандыру жағдайының белгілері бар және/немесе оның салдары сақтандыру жағдайының басталуы болуы мүмкін кез келген оқиға - лизинг алушының лизинг шарты бойынша өз міндеттемелерін орындамауы (тиісінше орындамауы) басталған кезде Сақтанушы:

1) 15 (он бес) күнтізбелік күннен аспайтын мерзімде Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының белгілері бар және/немесе салдары Сақтандырушының сақтандыру төлемі бойынша міндеттемелерінің туындауы мүмкін кез келген оқиға туралы (лизинг берушінің талаптары туралы, сотқа шақыру туралы, лизинг шартын орындамау (тиісінше орындамау) мәселесі бойынша талап-арыз туралы) хабарламаны жіберу күнін анықтауға және Сақтандырушыны істің барлық мән-жайларына қатысты қажетті ақпаратпен және құжаттамамен, атап айтқанда, оқиғаға тартылған адамдардың, оның ішінде талап қоюшылардың аттарын, атауларын мен мекенжайларын қоса алғанда, осы оқиғаға байланысты алынған ақпаратпен, құжаттармен қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін тәсілмен хабарлауға;

2) дауды соттық реттеу кезінде Сақтандырушының сот шешім шығарғанға дейін «Дербес талаптарды мәлімдемейтін үшінші тұлға» ретінде іске кіру құқығына кедергі келтірмеу, сондай-ақ сот алдында «Дербес талаптарды мәлімдемейтін үшінші тұлға» ретінде Сақтандырушыны іске тарту туралы өтініш білдіруге;

3) сот талқылауына дейін және оның барысында қандай да бір іс-әрекеттер жасамауға, Сақтандырушымен алдын ала келіспей, Сақтандыру мәніне қатысты қаралатын істің мәні бойынша арыздар жасамауға міндетті.

4) сақтандыру жағдайы басталған (сот актісі заңды күшіне енген) сәттен бастап 30 (отыз) күн ішінде бұл туралы сақтандырушыға осы Қағидалардың 52-тармағында санамаланған құжаттарды қоса бере отырып, сақтандыру жағдайының басталғаны туралы өтініш нысанында хабарлауға міндетті.

48. Сақтандыру жағдайының басталғаны туралы Сақтандырушыға хабарламау немесе уақтылы хабарламау, егер Сақтандырушының Сақтандыру жағдайының басталғаны туралы уақтылы білгені не Сақтандырушыда бұл туралы мәліметтердің болмауы оның Сақтандыру төлемін жүзеге асыру міндетіне әсер етпейтіні дәлелденбесе, сондай-ақ дәлелді себептер болған және тиісті құжаттар ұсынылған кезде оған Сақтандыру төлемінен бас тарту құқығын береді.

49. Сақтанушы сақтандырушының мүдделеріне қарсы бағытталған іс-әрекеттерді жасамауға, сондай-ақ: қандай да бір міндеттемелер қабылдамауға, жауапкершілікті мойындамауға, қандай да бір ұсыныстар қабылдамауға, Сақтандырушының жазбаша келісімінсіз осы сақтандыру жағдайына қатысы бар қандай да бір ымыраға келу төлемдерін жүргізбеуге міндетті.

50. Сақтанушы сотқа дейінгі және сот тәртібімен талаптарды реттеу кезінде сақтандырушыға (соңғысының талап етуі бойынша) сақтанушының өкілеттігін беруге міндетті.

13-тарау. Сақтандыру жағдайының басталғанын және залал мөлшерін растайтын құжаттардың тізбесі

51. Сақтандырушыға сақтандыру төлемі туралы талапты сақтанушы тиісті талапты

негіздейтін құжаттарды қоса бере отырып, жазбаша нысанда береді.,

52. Сақтандыру жағдайының басталғанын және Залал мөлшерін растайтын құжаттар мыналар болып табылады:

- 1) Сақтандырушының корпоративтік интернет-ресурсында орналастырылған нысанға сәйкес сақтандыру жағдайы туралы өтініш;
- 2) Сақтандыру шартының көшірмесі;
- 3) Қаржы лизингі шартының көшірмесі;
- 4) қаржы лизингі шартының талаптарында көзделген құжаттарды қоса бере отырып, қаржы лизингі шартының талаптарына сәйкес лизинг алушының залалды өтеу (төлеу) қажеттігі туралы Сақтанушының лизинг алушыға жазбаша талабының (хабарламасының) нотариалды куәландырылған көшірмесі;
- 5) Сақтанушының берген Қаржы лизингі шарты бойынша лизинг алушының несие берешегі туралы анықтамасы;
- 6) Сақтандырушының тиісті талабы болған жағдайда кредиттік досьеден алынған материалдардың нотариалды куәландырылған көшірмелері/көшірмелері. Бұл ретте Сақтандырушы Сақтандырушының пікірі бойынша Сақтандыру жағдайының басталғаны туралы өтінішті қарау үшін қажетті құжаттардың белгілі бір тізбесін беруге тиіс;
- 7) сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін сақтанушының банктік деректемелерін көрсете отырып шығын мөлшерінің есебі;
- 8) кепіл, кепілдік, кепілгерлік шарттарының және қаржы лизингі шарты бойынша қамтамасыз ету болып табылатын өзге де шарттардың көшірмесі (бар болса);
- 9) талап арыздың көшірмесі (бар болса);
- 10) Сақтанушының талап-арызы бойынша азаматтық іс қозғау туралы, Лизинг алушыдан қаржы лизингі шарты бойынша берешек сомасын өндіріп алу туралы сот ұйғарымы (болған жағдайда);
- 11) қаржы лизингі шарты бойынша лизинг алушының берешек сомасын өндіріп алу туралы сот шешімінің түпнұсқасы (бар болса);
- 12) Залалдің себебі мен мөлшерін растайтын өзге де құжаттар.

14-тарау. Сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру тәртібі мен талаптары

53. Сақтанушыдан сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталғаны туралы жазбаша өтініш алғаннан кейін және сақтандыру шартында белгіленген күту кезеңі өткеннен кейін сақтандыру төлемі үшін қажетті құжаттарды ұсынғаннан кейін сақтандырушы 10 (он) жұмыс күні ішінде мынадай іс-әрекеттерді жүзеге асырады:

- 1) сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталу фактісін анықтайды; Сақтанушының өтінішінде келтірілген мәліметтердің сәйкестігін тексереді; оқиғаның туындау фактісі мен себептерін айқындайды;
- 2) сақтандыру жағдайы деп танылған кезде сақтандыру төлемінің мөлшерін айқындайды, сақтандыру жағдайы туралы акт жасайды.

54. Сақтандырушы сақтандыру төлемін Сақтанушының төлем туралы жазбаша өтініші, ұсынылған құжаттар және сақтандыру жағдайы туралы акт негізінде жүргізеді.

55. Сақтандыру төлемі сақтанушыға келтірілген залал мөлшерінде шартсыз франшиза шегеріле отырып жүзеге асырылады. Шартсыз франшизаны ұстап қалу тәртібі Сақтандыру шартымен айқындалады

56. Сақтандырушы Сақтанушының ықтимал шығындарды азайту үшін қасақана ақылға қонымды және оған қол жетімді шаралар қабылдамауы салдарынан туындаған залалдар бөлігінде Сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босатылады.

57. Залал қаржы лизингі шарты бойынша негізгі борыш сомасынан аспайтын мөлшерде айқындалады.

58. Сақтанушының залалдарды болдырмау немесе азайту мақсатында шеккен

шығыстарын, егер мұндай шығыстар қажет болса немесе сақтандырушының нұсқауларын орындау үшін жүргізілсе, тіпті тиісті шаралар сәтсіз болса да, сақтандырушы өтеуге тиіс. Мұндай шығыстар нақты мөлшерде өтеледі, алайда сақтандыру төлемі мен шығыстар өтемақысының жалпы сомасы сақтандыру шартында көзделген сақтандыру сомасынан аспауы үшін, егер шығыстар сақтанушының сақтандырушының нұсқауларын орындауы нәтижесінде туындаса, олар сақтандыру сомасына қарамастан толық мөлшерде өтеледі

15-тарау. Сақтандыру төлемі немесе сақтандыру төлемінен бас тарту туралы шешім қабылдау мерзімі

59. Сақтандырушы сақтандыру төлемі туралы немесе сақтандыру төлемінен бас тарту туралы шешім қабылдау үшін қажетті құжаттарды алғаннан кейін 10 (он) жұмыс күні ішінде сақтандыру төлемі немесе сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тарту туралы шешім қабылдайды, бұл туралы сақтанушыға жазбаша нысанда хабарлайды. Егер Сақтандырушы Сақтандыру төлемінен бас тарту туралы шешім қабылдаса, ол бас тарту себебін жазбаша нысанда негіздейді.

60. Сақтандырушы сақтанушыға сақтандыру төлемін сақтандыру төлемі туралы шешім қабылданғаннан кейін 10 (он) жұмыс күні ішінде не тараптардың келісімімен айқындалған мерзімде жүзеге асырады.

61. Осы Қағидаларда көрсетілген өзге де негіздерден басқа, Сақтандырушының Сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуы үшін мыналар негіз бола алады:

1) сақтанушының сақтандырушыға сақтандыру нысанасы, сақтандыру тәуекелі, сақтандыру жағдайы және оның салдары туралы көрінеу жалған мәліметтер хабарлауы;

2) сақтанушының сақтандыру жағдайынан болған залалдарды азайту жөніндегі шараларды қасақана қолданбауы;

3) Сақтанушының залал келтіруге кінәлі тұлғадан залалға тиісті өтем алуы;

4) сақтанушының сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталу мән-жайларын тексеруде және ол келтірген залалдың мөлшерін белгілеуде кедергі жасауы;

5) сақтанушының сақтандырушының дербес талаптарын мәлімдемейтін үшінші тұлғаның іске кірісу құқығына кедергі келтіруі;

6) сақтанушының осы Қағидалардың немесе сақтандыру шартының ережелерін бұзуы.

62. Сақтандыру төлемін уақтылы жүзеге асырмағаны үшін сақтандырушы ҚР АҚ 353-бабына сәйкес жауапты болады.

63. Егер құқық қорғау органдары сақтанушыға немесе ол уәкілеттік берген адамдарға қатысты қылмыстық іс қозғаған және ол бойынша мән-жайлар тергеу жүргізілген жағдайда сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асыруды кейінге қалдыруы мүмкін, Сақтанушының қылмыс жасауға қатысуы дәлелденбесе, сақтанушыға ақтау үкімін шығарса, ал Сақтанушының әрекеттерінде ҚР Қылмыстық заңнамасына сәйкес құқыққа қайшы болмаса, егер аталған әрекеттер сақтандыру жағдайының басталуына әкеп соққан мән-жайларға байланысты болса, қылмыстық іс анықтау немесе алдын ала тергеу сатысында қысқартылғанға дейін тоқтатылады. Сақтандыру төлемін кейінге қалдыру апелляциялық сатыдағы соттардың, жоғары тұрған сатылардағы сот актілерін төмен тұрған сатыдағы соттардың қайта қарауы кезінде де болады.

64. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүргізуден бас тартуына сақтанушы сақтандырушының офисінің нақты орналасқан жерінің соттылығы бойынша сотқа шағымдануы мүмкін.

16-тарау. Сақтандыру шартын тоқтату талаптары

65. Сақтандыру төлемі жүзеге асырылғаннан кейін Сақтандыру шартының қолданылуы сақтандыруды қорғаудың бүкіл кезеңі ішінде жалғасады. Бұл ретте сақтандыру сомасы жүзеге асырылған сақтандыру төлемінің сомасына азайтылады және сақтандыру төлемін жүзеге асыру сәтіндегі қаржы лизингі шарты бойынша негізгі борыш қалдығының сомасынан аспауы тиіс. Сақтандыру төлемін жүзеге асыру кезінде толық мөлшерде Сақтандыру сомасын Сақтандыру шартының қолданылуы тоқтатылады.

66. Тараптар Шарттың қалған қатысушылары келіскен жағдайда Шарт тараптарының жеке келісімін жасасу жолымен Сақтандыру шартын мерзімінен бұрын бұзуға құқылы.

67. Сақтандыру шарты мынадай жағдайлардың бірі бойынша мерзімінен бұрын тоқтатылады:

- 1) Сақтандыру объектісі жоқ болғанда;
- 2) Сақтандыру жағдайының басталу мүмкіндігі жойылды және Сақтандыру тәуекелінің болуы Сақтандыру жағдайынан өзге жағдайлар бойынша тоқтатылғанда;
- 3) «Сақтандыру қызметі туралы» Қазақстан Республикасының Заңында көзделген жағдайларды қоспағанда, Сақтандырушыны мәжбүрлеп тарату туралы сот шешімі заңды күшіне енгенде;
- 4) егер Сақтандыру шарты бойынша сақтандыру қорғанысының қолданылуы тоқтатыла тұрғаннан кейін күнтізбелік 30 (отыз) күн ішінде Сақтанушыдан Сақтандыру сыйлықақысын (мерзімі өткен Сақтандыру жарнасын және (немесе) кезекті Сақтандыру жарнасын төлеу түспесе, егер мұндай төлем мерзімі басталса;
- 5) Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген өзге де жағдайларда.

Көрсетілген жағдайларда Сақтандыру шарты Сақтандыру шартын тоқтату үшін негіз ретінде осы тармақта көзделген мән-жайлар туындаған сәттен бастап тоқтатылды деп есептеледі, бұл туралы мүдделі тарап дереу, бірақ 10 (он) жұмыс күнінен кешіктірмей растайтын құжаттардың көшірмелерін ұсына отырып, басқа Тарапты жазбаша хабардар етуге тиіс. Бұл ретте мұндай жазбаша хабарлама Сақтандыру шартын тоқтату фактісінің құжаттамалық растамасы болып табылады, ал Сақтандырушының Сақтандыру қолданылған уақытқа барабар Сақтандыру сыйлықақысының бір бөлігіне құқығы болады.

68. Сақтандыру шартын мерзімінен бұрын тоқтату Сақтандырушының кінәсінен оның талаптарының орындалмауынан туындаған жағдайларда, соңғысы Сақтанушыға ол төлеген Сақтандыру сыйлықақысын не сақтандыру жарналарын толық қайтаруға міндетті.

17-тарау. Суброгация

69. Сақтандыру төлемін жүзеге асырған Сақтандырушыға Сақтанушының Сақтандыру нәтижесінде өтелген Залалдар үшін жауапты тұлғаға төленген сома шегінде талап ету құқығы ауысады.

70. Сақтанушы Сақтандыру төлемін алған кезде Сақтандырушыға өзінде бар барлық құжаттар мен дәлелдемелерді кідіріссіз беруге және оған өзіне ауысқан Сақтандырушының талап ету құқығын жүзеге асыруы үшін қажетті барлық мәліметтерді хабарлауға міндетті.

71. Сақтандыру жағдайы нәтижесінде туындаған залалды өтеу бойынша залалдарға жауапты тұлға немесе үшінші тарап жүзеге асырған өтем Сақтандыру төлемі жүзеге асырылғаннан кейін Сақтандырушыға тиесілі болады. Сақтанушы осы өтеулер туралы Сақтандырушыға дереу хабарлауға және оларды алған сәттен бастап 5 (бес) күнтізбелік күн ішінде Сақтандырушыға беруге міндетті.

72. Егер Сақтанушы Сақтандырушы өтеген залалдар үшін жауапты адамға талап қою құқығынан бас тартса немесе бұл құқықты Сақтанушының кінәсінен жүзеге асыру мүмкін болмаса, Сақтандырушы Сақтандыру төлемін толық немесе тиісті бөлігінде жүзеге асырудан босатылады және артық төленген соманы қайтаруды талап етуге құқылы.

18-тарау. Қосымша шарттар

73. Тараптардың келісімі бойынша осы Қағидаларға сәйкес жасалатын Сақтандыру шартына қосымша талаптар (сақтандыру ескертпелері, анықтамалар, ерекшеліктер және т.б.) енгізілуі мүмкін.

74. Сақтандыру шартына барлық өзгерістер мен толықтырулар тараптардың уәкілетті өкілдері оларды жазбаша ресімдеген және қол қойған жағдайда заңды күші болады.

19-тарау. Дауларды шешу тәртібі

75. Осы Қағидалардың негізінде жасалған Сақтандыру шартынан туындайтын дауларды тараптар тікелей келіссөздер жолымен қарайды.

76. Сақтандыру шартының тараптары дауды келіссөздер жолымен шешпеген кезде сот органдарына өтініш бергенге дейін туындаған келіспеушіліктің себептерін негіздей отырып, екінші Тарапқа жазбаша шағым жіберуге міндетті.

77. Шағым екі апта мерзімде қаралуы тиіс.

78. Егер шағым толық немесе ішінара қабылданбаған не шағымға жауап осы Ереженің 77-тармағында көрсетілген мерзім өткеннен кейін алынбаған жағдайда, тарап Сақтандырушының атқарушы органының нақты орналасқан жері бойынша соттылығы бойынша сотқа жүгінуге құқылы.